

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

A
M: r

Uppteckningen rör Slätterkarlen, som slog hela ängen på en natt.

Härom dagen när vi höll på att slå kom vi att tala om en bonde som fick redig slättahjälp. Jag vet inte var det skedde, men det var i alla fall en bonde, som hade en karl till slättehjälp. Så på kvällen sa han till bonden:

"I kan ta dän den vita märren, för annars kanske bena ryker å henne, för i morron ska hela ängen va slagen."

"Åja, jag tänker det blir inte så mycket gjort, för du har ju legat vid brynet hele dan," sa bonden.

Men om morronen när bonden kom ut var hele mossen avslagen och märren låg där med avslagna ben. Var det nu var för en karl han hade lejt?

A: 10

Gengångare.

Samme dag som Schwen Ikelunn/Sven Eklund/ dog, såg far honom. Det var på kvällen och han skulle ut och kasta vatten. Han gick utanför stugan, men som han stod där, kom han att se åt sidan, och då stod Schwen Ikelunn bredvid honom. Men han sa far, att han blev skammandes. Det var så håret reste se på huvet på honom och han fick brått in.

Gengångare.

Huvudlös käring.

En gång när fär kom i Wegby hage, mötte han en huvudlös käring, som ledde en fåra. Fär sa inget till henne och inte hon till honom, men sen hörde han, att det var flera som hade sett henne. De sa, att det var en käring som hade stulet får, när hon levde, och nu fick hon inte ro i sin grav, utan fick hålla på att leda får efter sin död.

Huvudlös kä-
ring.

ACC. NR. 3061

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

A: p

Uppteckningen rör De båda tomtarna, som kivades om rågången.

En gång skulle far gå hälsa på sin bror, som bodde på en gård som hette Grönelid i Bergs socken. Då tog han en tvärtagsväg över skogen. Rätt som det var, fick han syn på ett par små tomtar, som sprang längs en linje eller rågång mellan två ägor, den ene före och den andre efter. Den som sprang först skrek: "Rätt!" och den som följde efter skrek: "Orätt!" När de sprungit en stund, vände de sej om och spottade på varandra, och då stod det som eldgnistor ur munnen på dom. Sen sprang dom å skrek igen. Far stod och tittade på dom en lång stund. De va inte en aln långa, sa han. Jag undrar, om det inte var ängamälare de kallar eller lantmätare, som blivit

osams om rågången. Den ene hade väl lagt opp den på ett sätt, men så hade den andre kommit å ändrat på det och så drogs de om det efter döden.

Själv har jag aldrig sett något i den vägen. Den enda gång jag kan säga jag sett något var en gång, när vi for från märken. Då såg far och jag ett ljuse, men jag undrar om det inte var några dunster ur jorden. Om de grävde ner kreaturskroppar i jorden, kunde det komma dunster, som lyste.

ACC. NR. 6 - 3061

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bih

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Det konstiga ljuset vid Norra Älten.

Min gamle morfar talte om så mö'et.

En gång var han på en mossodlig^{n/} å krakade säd. Det var på kvällen, så det började bli skumt. Hur det var kom han att titta bort mot skogen, och då fick han se ett ljuse där. Morfar trodde det var någon som jagade tjäder, för förr hade de bloss, när de sköt tjädrar. Han smög i alla fall dit bort för att se vem det var, och han kom det så nära, så han hade kunnat kasta på det. Han sa, att det såg ut alldeles som två nattvardskalkar, vända mot varandra, den ena med foten neråt och den andra med foten uppåt, och mellan dem var det ett ljuse så skarpt, så han tydligt såg marken under furen. Det

Skriv endast på denna sida!

-7-
3061

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

satt nämligen i en fur, på en gren ett stycke opp. Han sa sen, att om han hade haft en kniv på sej, skulle han ha kastat den i ljuset, för de menade, att det inte var farligt att kasta stål i sånt där.

vid

Det syntes ljuse rätt ofta i den däre sjön. Norra Älten kalla de honom, och han ligger lite väster-norr här om Åboda. Morfar talade som sagt var om mycke, men jag har slaget det i glömska.

ACC. NR. 3061

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

Böcher

Uppteckningen rör Spökerier på grenadjärtorpet Haveråkra: Far får en örfil i mörkret, dörren slår igen av sig själv, buller o. oväsen o. s. v.

Min far var med om en hel del konstigt och såg en hel del underligt. Han tjänte grenadjär för Vägby i Moheda socken och bodde på grenadjärtorpet Haveråkra. Där var så mycket ohyra, så där var nästan aldrig lugnt om nätterna. Så en kväll strax före jul skulle han gå ner åt vedboden och hämta ved. Då var det nå't som tråkade och tråkade honom på kinden och bara ville ha honom av vägen och ner på den plöjda åkern. Till sist blev han arg och svor till:

"Det var väl tusan, kan jag inte få gå på vägen!"

Men som han hade sagt det, fick han en öring, så han dansade

å utåt åkern. Det som slog till honom var lent som en fjä-
derdyna, sa han, men kallt som is. Men sen han fått den där
öringen, fick han då gå upp på vägen och hämta ved. Men sen
svullnade käken upp på honom. Det skedde på 85, samma år som
han gifte sej. Jag vet det så väl, för året därpå föddes jag.

En annan gång, nå't år innan, skulle han gå
ut en natt och kasta vatten. Då haspade han upp köksdörren
och gick ut, men sen när han skulle stänga den var det omöj-
ligt att få igen den. Det fattades ett litet stycke, och
när han sen släppte den, sprang den upp, som om det suttit
en spiralfjäder i den. Far tänkte, att nå't hade kommit emel-
lan och trevade runt om, men kunde inte finna något. Då blev

han arg och svor till en flänga, men då slog dörren igen av sig själv. När han sen hade lagt sej, hörde han hur det busade och suffade och dånade borta vid dörren. Ett slag tänkte han gå upp och ta sin bössa och skjuta, men så vågade han inte, för hans syster hushållade för honom, och så var han rädd att skräm-
ma henne.

Det var titt och tätt han hörde sånt där oväsen och buller, och värst var det höst- och vinterkvällarna. Ibland när han skulle upp tidigt på mornarna och tröska, släcktes lyktan för honom, fast det var glas runt om. Sen var det omöjligt att tända henne, förrän han klippt bort översta delen på veken. När han skulle flytta därifrån, skulle hans sväger hjälpa honom att köra bort ett lass hö, och det gjorde de på natten. Då

släcktes lyktan för dom. Men så sa morbror han skulle gå in och tända den. "Ah, bry dej inte om det," sa far, "för det går inte." Men han gick i alla fall, och kom aldrig tillbaka, utan far hann läsa las-
sets själv. När han kom in låg morbror på knä vid spien och försökte tända lampan, men det lyckades då inte för honom, för han visste ju inte, att man måste klippa bort övre delen på vecken.

Ibland stönade det och regerade, så han måste be sin syster gå opp och koka kaffe eller något. Så fort hon kom ut i köket, lät det bli. Hon hörde aldrig något, och far ville inte tala om för henne vad han hörde, för då var han rädd hon skulle flytta ifrån honom.

Spökeri

Rätt på senaste tiden har de sett spökeri borta vid Skog. Det var härom året det var två karlar, som kom och gick på vägen därborta, och den ene såg en flicka, som gick framför dom men den andra såg henne inte. Rätt som det var försvann hon vid Johan Karlssons lagård. De sprang dit och tittade, men där var bara Johan Karlsson flickor och de höll på och mjölka och sa, att de inte hade lämnat lagårn sen de kom dit. Sen var det många som såg henne, och till sist blev de lite tjéa vid henne. Hon brukar visa sig på hösten, i november och ett stycke framåt, och jag har hört de som ha sagt, att de ska gå dit nu i höst och se, om de kan få syn på henne.

Spökeri.

Spökeri.

Far var grenadjär och en gång, när han skulle göra mötet, skulle farmor va hemma och se om huset. På kvällen stängde hon dörren och la på dörrbommen. Så fram på natten tyckte hon att de kom liksom och red runt huset på hästar så det dånade. Rätt som det var började det såga i dörrbommen. "Nu kommer de och stjäler," tänkte farmor, men hon låg kvar i sängen för hon var alldeles vetförskrämd och vågade inte gå ut. Då hörde hon, hur de avsågade bitarna slog i golvet, men sen blev det alldeles tyst. Men på morron, när hon kom ut, var bommen hel och låg kvar på sin plats.

Spökeri.

ACC. NR. 14 - 3061

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

f: e
b: b

Uppteckningen rör Hur det gick, när prästens dräng läste i svartkonstboken. Bron över sjön Salen.

I Aringsås fanns det en gång en präst, som var hemma i svartkonst. En dag skickade han sin dräng till arkivet efter en bok, som skulle stå där och där, men han fick inte öppna den eller läsa i 'na. Ja, drängen han gick till arkivet och fann mycket riktigt boken. Men så när han gått ett stycke med den, tänkte han:

"Då kan väl inte va fa'lit att titta i henne ett tag," å så slog han opp boken och läste några ord. Men då fick han opp ett ställe, så då kom fram flera millioner omkring honom och frågade, vad han ville. Då sa han till dem, att de skulle bygga en bro över sjön Salen. Och det

gjorde de så fort, så han hann inte ge prästen boken, förrän de var omkring honom igen, så då förstår man att de var talrika. Men då kom prästen ut genom dörren.

"Jaså, du kunde inte låta bli att titta i boken, fast jag sa, att du inte fick det," sa han, och sen tog han boken och läste några ord på ett annat ställe, och då försvann de.

Jag var där neråt häromsistens, och då frågade jag min svåger, som har en motorbåt i sjön Salen, om han hade kunnat ta sej fram överallt för den där bron. Då sa han, att när det är riktigt lågt vattenstånd, så kunde man se en sand-revel, som gick tvärs över sjön, men någon stenbro hade han aldrig träffat på.

Det är nu 25 år sen jag hörde den historien.

- 16 -
ACC. NR. 3061

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Slottet under lagårn på Lilla Bökhult.

Det var när Valfrid i Ässpas /Esbergs/
morfar bodde på Lilla Bökhult. Så en julaftonskväll kom det in
en gubbe i skjortärmarna, men han kände honom inte.

"Följ med ner till mej ett slag," sa gubben.

"Ja, men jag känner dej ju inte eller vem är du och
var bor du?"

"Ja, kom får du se, jag bor här ute."

Då gick de ut bakom lagårn och där var en nergång,
och när han kommit ner där så tyckte han, att han kommit in
i ett fint slott, så fint och rart var där. När de kom in i
salen, så stod där ett bord dukat med all möjlig fin mat. Men

Skriv endast på denna sida!

Slottet under
lagårn på Lilla
Bökhult.

~~3056~~

- 17 -

3061

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

så sa Varfrids morfar:

"Jag tycker det rinner ner på ditt bord."

"Ja, det är din skälleko, som står oppe i lagärn och pissar, och det rinner ner hit. Det är bäst du tar och flyttar henne, för annars dör hon snart."

"Ja, det ska jag göra, men det kan väl få vara tills i morgon?"

"Ja, det får det," sa han. "Men jag ville bara visa dej det."

Sen fick han gå, men han såg aldrig ett spåtvarken efter slottet eller gubben efter den dan.

*Har ej till acc. nr. 3056.
Konts. 7/8-61.*

*Till
acc. nr. 2*

ACC. NR. ¹⁸3061

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör

REGISTER:

Slottet under lagåm på Lilla Bökhult.....	16
Slätterkarlen, som slog hela ängen på en natt	1
Gengångare, som visar sej för far	2
Far möter en huvudlös käring.....	3
De båda tomtarna, som kivades om, var rågången skulle gå.....	4
Det konstiga ljuset vid Norra Älten.....	6
Spökerier på grenadjärtorpet Havråkra: Far får en örfil i mörkret, dörren, som ej går att stänga men sedan slår igen av sig själv, buller och oväsen, ljuset slockna ^{ty} , osv....	8

Skriv endast på denna sida!

Spökeri:Flicka visar sig och försvinner	12
Spökeri:Dörrbommen sågas av	13
Hur det gick, när prästens dräng utan tillåtelse läste i svartkonstboken.Bron över sjön Salen...	14
Register.....	18-19.

LUNDS UNIVERSITETS
FDLKMMINNESARKIV

3061